

IŠ KLEBONIJS PALĒPĒS...

Žydas pas šv. Antaną

Šviesiausios atminties popiežius Leonas XIII buvo savo laiku pasakęs ku. Locotelli, kad Paduvos stebukladarys yra „šventas visam pasauliui“. Ir iš tikrųjų taip yra, nes apie šv. Antaną žino ir gerbia visas pasaulis, bet jo stebuklų garsas yra taip didelis, kad ne tik katalikai, bet ir žydai ieško pas jį pagalbos. Tai įrodo sekantis tikras įvykis.

Porą metų prieš Did. Karą vienas pirklys iš Pakalnės prie Krokavos pirkto javus Vielički apylinkėj ir, duodamas rankpinių, pametė laukuose didelę pinigų sumą. Koks buvo jo nuiliūdymas, kai namo sugrįžęs, pasigedo pinigų. Grįžta atgal į tas vietas ir nueina pas savo pažįstamą žydą, prašydamas jį nuvesti pas vietinį kleboną. Matydamas užsimąščiusį žydo veidą, paaiškino jam, kad nori paprašyti kunigo, kad artimiausiam sekmadienį paskelbtų iš sakyklos apie pamestuosius pinigus ir prašytų radusį gražinti.

- Nėra reikalo eiti pas kleboną, - sako Vieličkos žydelis – nes jei dalykas eina apie pametimą, tai yra čia pranciškonai, taip pat kunigai, bet persijuosę virvėmis ir turi jie pas save poną Antaną, kuris viską randa, kas kam žūva. Čia visoj apylinkėj kiekvienas katalikas net ir žydelis, jei kas prapuola ar vagis ką pavagia, eina tiesiog prie pono Antano, o jis viską kiekvienam atranda. Jis net yra daktaras – ai, vai! Ir dar koks daktaras! Jis ir be vaistinės gydo. Jis yra toks pranciškonas su virve, bet jis toks geras, kad net žydus gelbsti. Einame pas pranciškonus, pas poną kunigą Antaną ir paprašykime jo, o jis tai ras tavo pinigų...

Prie vienuolyno durų paskambino du žydai. Paklausti brolio durininko, su koku reikalu ateina, atsakė: - Mes čia atėjome pas poną kunigą Antaną svarbiu reikalu.

Pas kokį Antaną? Čia nėra jokio kunigo Antano.

Kaip nėra? – šaukia žydas iš Vielički. – Juk jūs čia turite poną Antaną, kurs viską atranda, kas kam dingsta ir net gydo įvairias ligas.

Tai šventas Antanas!

Nu, taip, jis yra šventas, jis yra labai didelis šventasis, ir mudu brolio labai prašome, nes mes turime labai skubų reikalą prie jo, mes norime su juo vieną žodelį pakalbėti, tik vieną žodelį. Brolis durininkas, negalėdamas su jais susikalbėti, paprašė tėvą gvardijoną, kuriam žydeliai pakartojo savo reikalą.

Bet, ponai, - kalbėjo tėvas gvardijonas – su šv. Antanu pakalbėti negalite, nes jis yra bažnyčioj. Pasakykite man, kokį turite prie jo reikalą?

Ai, mes turime labai skubų ir nemalonų reikalą. Nes mums atsitiko didelė nelaimė. Mes būtinai turime su juo pakalbėti, mes eisime pas jį bažnyčion.

Tėvas gvardijonas, negalėdamas įtikinti žydelių, kad negali kalbėti su šv. Antanu, nuvedė juos bažnyčion prie altoriaus, ir rodydamas paveikslą tarė:

Štai šv. Antanas! Sakykite ko iš jo norite.

Žydas iš Pakalnės nusivylęs sako:

Tai juk jis tik nupieštas, tai jis, matyt, mano pinigų neras...

- Tu nieko nesakyk, - padaršino jį žydas iš Vielički, - nes tu nieko nežinai. Jis nupieštas, bet jis šventas, jis labai didelis šventasis, tai jis, turbūt, tavo pinigus suras, tik pasakyk tėvui gvardijonui savo reikalą.

Pirklys papasakojo apie savo pinigų pametimą ir prašė tėvo gvardijono, kad užtartų jį pas šv. Antaną.

Bet šv. Antanas neieško veltui – juokėsi tėvas gvardijonas.

Nu, aš žinau, aš duosiu 10 procentų, tegu tik jis suranda pinigus.

10 procentų priklauso tam, per kurį šv. Antanas pamestus pinigus ras, nes, kaip ponas matote, pats ieškoti negalės. Bet jis maitina vargšus ir vargšams duonai norėtų ką nors gauti.

Nu, aš žinosiu dalyką, aš duosiu 10 procentų ir seniems, tegu tik jis atranda. Kada aš turiu ateiti atsiimti savo pinigų?

Ateikite, pone, sekmadienį, gal iki to laiko pamesti pinigai atsiras.

Grįžo žydai su džiaugsmu, kad pamesti pinigai atsiras. Artimiausiam sekmadienį tėvas gvardijonas po pamokslo paminėjo, kad net žydai kreipiasi prie šv. Antano; papasakojo apie pamestus pinigus ir prašė radusį gražinti. Po pamokslo, kai tėvas gvardijonas išėjo iš sakyklos, paprašė jį viena kaimietė mergina valandėlei pasikalbėti apie svarbius reikalus ir, visa drebedama, tarė:

Tėve, tai aš radau tuos pinigus. Susirišau su vienu vyru ir jo įkalbėta turėjome abu už tuos pinigus važiuoti Amerikon, kur žadėjo su manimi susituokti. Ir kaip tik

šią savaitę turėjome išvykti. Bet šiandien išgirdusi iš sakyklos apie tuos pamestus pinigus, pajutau baisius sąžinės priekaištus; kažkas sieloj garsiai sušuko: atiduok pinigus, nes jie tau nelaimę atneš! Štai, tėve, yra visi pinigai, nes keisti į stambius pinigus bijojau.

Su šiais žodžiais ištraukė suvyniotus pinigus ir gražino tėvui gvardijonui.

Koks buvo žydų nustebimas, ypatingai pirklio iš Pakalnės, kai atėję tą dieną vienuolynan gavo pamestus pinigus. 10 procentą gavo ta mergina, kaip radybas, ir taip pat, gavo tėvas gvardijonas šv. Antano vargšų duonai.

Gale žydas iš Vielički kreipiasi į savo draugą ir sako:

O ką? Nesakiau tau, kad tas ponas kunigas Antanas, nors jis tik nupieštas, bet jis visiems pamestus daiktus atranda – jis net vargšą žydelį išgelbėti!..

(Iš „Pranciškonų pasaulis“ 1938 m., Nr. 1)

Gera intencija

Vienas atsiskyrėlis užmigęs sapnavo Dievo teismą. Kiekvienas numirėlis atsinešdavęs po du ryšulėlius – viename gerus, antrame blogus darbus. Blogi ryšulėliai daugiausiai vis didesni nekaip geri. Ir daugelis žmonių dėl to išgirsdavo rūstų Teisėjo sprendimą. Atsiskyrėlis labai nuliūdo. Pagaliau atėjo viena moteriškė, kurios gerų darbų ryšulėlis buvo daug didesnis už kitą. Atsiskyrėlis džiaugėsi, manė, kad ta išgirs palankų sprendimą. Ir kaip jis nustebol! Padėjus abudu ryšulėlius ant svarstyklių, blogieji darbai nusvėrė geruosius. Angelas, kuris svėrė, pamatęs jo nustebimą, pasišaukė ir atrišo prie jo akių gerų darbų ryšulėlį. Tai buvo maži ryšuliukai, kiekvienas su užrašu: maldos, mąstymai, išpažintys, Komunijos, išmaldos, bažnyčios lankymai, pamokslų klausymai, apsimarinimai... Nustebimas dar padidėjo. Jis negalėjo suprasti, kodėl tiek daug darbų ir taip mažai sveria. Angelas liepė tada jam ryšulėlius atrišti. Gi žiūri – visi ryšulėliai tušti. Atsiskyrėlis dar labiau nustebintas pažvelgė į angelą, o šis tarė: „Matau, jog ste-

biesi, kad to nežinai. Klausyk! Visi geri darbai, kurių perskaičiai užrašus, buvo tušti darbai, atlikti iš puikybės, dėl žmonių akių ar kitokių tikslų. Visa, kas nėra daroma iš Dievo meilės ir noro Dievui patikti, yra Jo akyse be vertės. Ta moteris daug svajojosi apie gerus darbus. Ji užmigo amžinu miegu su šia pataikaujančia svajone ir atbudus pasijuto be kokio nusipelnymo darbelio“. (Pagal šv. Bonaventūros parabolės)

(Iš „Pranciškonų pasaulis“ 1936 m., Nr. 6)

Kaip seniau tinginius gydė

Senovės Olandijos krašte tinginius uždarydavo į mažus kambarėlius, kur nuolat bėgdavo vanduo. Kas buvo kambarėlyje ir nenorėjo prigerti, turėjo išsemdinėti vandenį. Į kambarėlį įleidavo tiek vandens, kiek žmogus gali išsemti. Bet kiekvieną dieną įleidavo vandens daugiau ir daugiau. Tinginių sąnariai nuo darbo sutvirtėdavo ir tinginiai prašydavo kito darbo, ne taip nuobodaus ir labiau naudingo.

Dievas tinginių neįsileis į dangų.

IŠ SKELBIMŲ LENTOS...

Pranciškonų prašymas

Ordino įkūrėjas Šventasis Pranciškus, savo broliams įrašė jų Reguloje: „...kad Broliai būtų kaip keleiviai ir ateiviai šiame pasaulyje, neturtu ir nusižeminimu Viešpačiui tarnaudami, *su pasitikėjimu tegul eina elgetauti* ir netinka jiems gėdytis, nes ir Viešpats dėl mūsų pasidarė beturtis...“

Šventoji Romos Katalikų Bažnyčia savo įstatymais ypač globoja elgetaujancius ordinus, bet vistiek, matyti, tie „ubagiški pyragai“ nėra taip skanus, kad visos vienuolijos jau nuo jų atsisakė ir lig šių dienų tepaliko tik Kapuciniai ir Pranciškonai grynai elgetaujantys Ordinais.

Mes pranciškonai, tiesa, dirbame kiekvienas naudingą darbą, bet kai iš savo uždarbio išsimaitinti ir pragyventi nepajėgiame, **turime elgetauti.**

Kaip jau žinote, pranciškonų Ordine yra trys rūšys vienuolių, būtent: Tėvai t. y. kunigai, Broliukai ir klierikai. Tėvai yra tikriausi darbininkai, bet mes jų turime vos 15 ir tai kai kurie jau seneliai - invalidai. Broliukai užsidirba sau maisto, **bet klierikai nieko neuždirba, o išlaidų daro daugiausia.**

Šiomet mes turime 34 pranciškonus klierikus. Visus juos reikia maitinti, aprėdyti ir leisti į mokslus. Vieną klieriką metus išlaikyti kaštuoja mažiausiai metams 1000 litų. O iš kur imti visiems tuos 34000 litų?..

Dėl to prašau nesistebėti, kad prisieina mums elgetauti. Tėvas Provincilolas turi rūpintis Brolių aprėdymu.

Šiuo ir kreipiuosi nužemintai prašydamas mums rūbams reikalingų vilnų.

Mums reikalingos **vilnos ir abitams ir kojiniams ir marškiniams.** Visa ką pasigaminame patys namieje, nes pirkti iš fabriko neturime pinigų.

Tad šeimininkės, kurios laiko avelių, neturinčios gal paprašys iš geraširdžių kaimynių ir mums prisiūs saujelę vilnų, gaus iš mūsų Dangiškojo Tėvo ypatingą atlyginimą. Tiesa, mums reikalinga ir drobė, audimas, rankšluosčiai...

Tokias aukas pasiūsti galima paštu arba geležinkeliu. Adresas toks: *Pranciškonų Vienuolynui Kretinga.*

Dievas Jums teatlygina!

*Tėvas Augustinas Dirvelė,
Pranciškonų Provincijalis.*

(Iš „Pranciškonų pasaulis“ 1938 m., Nr. 7-8)

Iš parapijos skelbimų...

(Visi skelbimai - tikri. Skelbėjams netrūko geros valios, tik va su redakciniais sugebėjimais nekaip...)

Gerbiamos ponios, neužmirškite labdaros loterijos! Tai gera proga išsivaduoti nuo visų nereikalingų daiktų, kurie tik apkrauna namus.

Atsiveskite ir savo vyrus.

☺ ☺ ☺

Šiandienos katechezės tema: "Jėzus vaikšto vandeniui". Rytdienos katechezė: "Jėzaus ieškojimas".

☺ ☺ ☺

Vasaros mėnesiais pensininkų choras pamaldose negiedos. Parapija jiems yra dėkinga.

☺ ☺ ☺

Ateinanti ketvirtadienį 17 val. renkasi mamų grupę. Tos, kurios nori būti tarp mamų, prašome kreiptis į kleboną.

☺ ☺ ☺

Paskaitos apie maldą ir pasninką dalyvio mokėstis - 50 Lt. Į mokėščio kainą įeina ir maitinimas.

☺ ☺ ☺

Aukąs prašome dėti į vokus kartu su mirusiais, už kuriuos norite pasimelsti.

☺ ☺ ☺

Ateinanti sekmadienį parapijos salėje vaišės su patiekalais iš žirnių. Po jų - koncertas.

☺ ☺ ☺

Klebonas užsidegs savo žvakę nuo altoriaus. Diaķonas savąją užsidegs nuo klebono ir po to uždegs visus tikinčiuosius, esančius pirmoje eilėje.

DVASINIAI SKAITYMAI

Dom Prosper Louis Pascal Guéranger – vienuolis benediktinas, Solesmes vienuolyno abatas ir Prancūzijos benediktinų kongregacijos įkūrėjas, 15 tomų veikalą "Liturginiai metai" autorius.

GAVĖNIOS SLĖPINYS

Toks šventas laikotarpis kaip Gavėnia yra apstus slėpinių. Bažnyčia padarė jį atgailos ir susikaupimo laikotarpiu, skirtu pasirengti didžiausiai jos šventei. Ji sudėjo į Gavėnią visa, kas tik sužadintų jos vaikų tikėjimą ir paskatintų juos atlikti daug pastangų reikalaujantį triūsą – nuodėmių atpirkimą. Prieš Gavėnią liturgijoje girdime kalbant apie skaičių 70, primenantį septyniasdešimt Babilono nelaisvės metų, kuriems pasibaigus, išrinktoji Dievo tauta, apvalyta nuo stabmeldybės, turėjo grįžti į Jeruzalę ir švęsti Velykas. Dabar gi Bažnyčia iškelia skaičių 40, kuris, kaip pastebi šv. Jeronimas, reiškia bausmę ir vargus.

Prosper Guéranger

Prisiminkite keturiasdešimt tvano dienų ir naktų, tvano, kurią Dievas siuntė iš savo rūstybės, kada gailėjosi sukūręs žmogų ir sunaikino visą žmonių giminę, palikdamas tik vieną šeimą. Pagalvokime, kaip hebrajų tauta, nubauta už nedėkingumą, keturiasdešimt metų klaidžiojo po dykumą, kol galų gale jai buvo leista įžengti į Pažadėtąją žemę. Paklauskime, kaip mūsų Dievas įsako pranašui Ezekielui keturiasdešimt dienų gulėti ant dešiniojo šono, tuo simboliškai pavaizduojant apgulti, kurios metu Jeruzalė bus sugriauta.

Senajame Testamente yra du asmenys, simbolizuojantys du Dievo apsiareiškimo būdus: Mozė, įkūnijantis Įstatymą, ir Elisas, Pranašų simbolis. Jiems abiems leidžiama artintis prie Dievo: pirmajam ant Sinajaus, antrajam – ant Horebo kalno,

tačiau abu jie privalo pasirengti šiai didžiai malonei, prieš tai atlikdami keturiasdešimties dienų atperkamąjį pasninką.

Turėdami priešais save šiuos slėpiningus faktus, galime suprasti, kodėl Dievo Sūnus, tapęs Žmogumi dėl mūsų išganymo ir trokšdamas atsiduoti pasninko vargui, pasirinko keturiasdešimties dienų skaičių. Tokiu būdu Gavėnios institucija atskleidžia prieš mūsų akis su viskuo, kas gali paveikti protą savo prakilnumu ir galia, gebančia permaldauti Dievą ir apvalyti mūsų sielas. Todėl pažvelkime toliau savo keturių sienų ir pasižiūrėkime, kaip visas krikščioniškasis pasaulis būtent šiuo metu aukoja tas keturiasdešimt atgailos dienų kaip sutaikinimo auką įzeistai Dievo Didybei ir tikėkimės, kad Jis, kaip nutiko Ninevės gyventojams, gailėstingai priims mūsų atpirkimo auką ir dovanos mūsų nuodėmes.

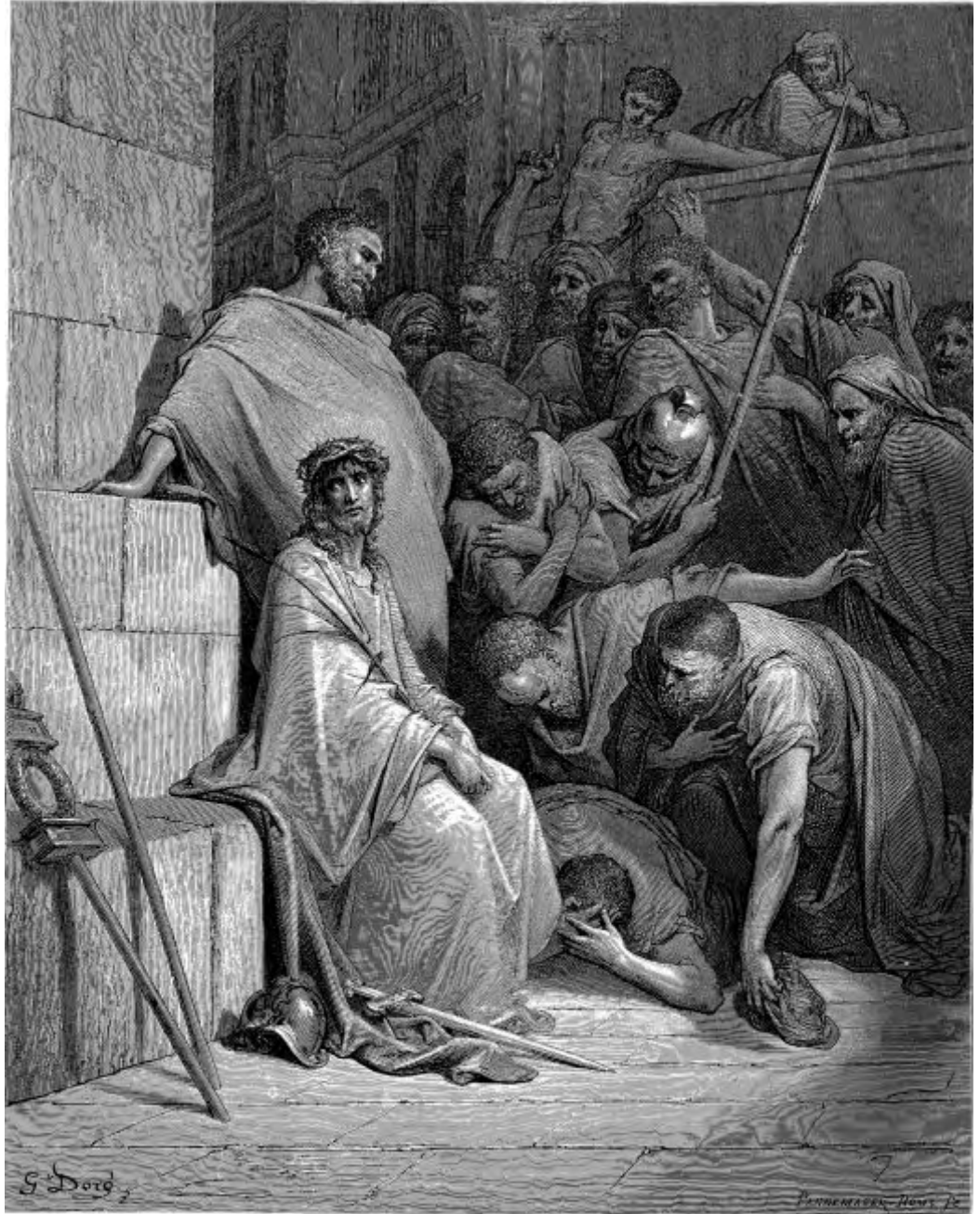
Taigi mūsų Gavėnios dienų skaičius yra šventas slėpinys. Todėl patirkime iš liturgijos, kokioje šviesoje Bažnyčia žvelgia į savo vaikus per šias keturiasdešimt dienų. Ji laiko juos neaprėpiamo dydžio kariauna, dieną ir naktį kovojančia su dvasiniais priešais. Pelenų dieną Bažnyčia vadina Gavėnią krikščioniška kova. Tam, kad galėtume patirti tą naują gyvenimą, kuris padarys mus vertus vėl giedoti "Aleliuja", privalome įveikti tris priešus: velnią, kūną ir pasaulį. Kartu su Jėzumi esame kovos draugai, nes ir jis patiria trigubą gundymą, kuriuo jį asmeniškai gundo pats šėtonas. Todėl turime būti apsiginklavę ir neprarasti budrumo. Ir kadangi yra be galo svarbu, kad mūsų širdys būtų karštos ir narsios, Bažnyčia mums duoda paties dangaus sukurtą kovos giesmę, kuri net ir bailiuosius uždega pergales ir pasitikėjimo Dievo pagalba viltimi: tai – devyniasdešimtoji Psalmė. Ji įterpia visą šią psalmę į pirmojo Gavėnios sekmadienio Mišių liturgiją ir po keletą jos eilučių į kiekvieno šiokiadienio pamaldas.

Bažnyčia mus moko pasikliauti globa, kuria mus tarsi skydu pridengia mūsų dangišskasis Tėvas, moko viltis jo sparną prieglobstyje, pasikliauti juo, kad jis išgelbės mus nuo medžiotojo, pagrobusio šventąjį Dievo vaikų laisvę, kilpų; pasikliauti pagalba šventųjų angelų, kurie yra mūsų broliai ir kuriems mūsų Viešpats pavedė saugoti visus mūsų kelius ir kurie, kai Jėzus leidosi šėtono gundomas, adoruodami liudijo jo kovą, o jam laimėjus pergalę, prisartino prie jo ir išpažino savo gyrių ir tarnystę. Suimkime į save šiuos jausmus, kuriais Bažnyčia troškta mus įkvėpti, ir per šį šešių savaitių žygį dažnai kartokime puikniąją giesmę, kuri taip gerai nusako, kokie turėtų būti Kristaus kareiviai ir kaip jie turėtų jaustis šios dvasinės kovos laikotarpiu.

Tačiau Bažnyčia nesitenkina vien tokiu paraginimu susigrumti su priešais; ji nori, kad mūsų protai gilintųsi į svarbesnius dalykus, todėl ji iškelia priešais mus tris svarbias temas, kurias palaipsniui išskleidžia nuo čia iki didžiosios Velykų iškilmės. Sutelkime visą dėmesį į šias sielą sužadinančias ir vertingas pamokas.

Pirmoji Gavėnios tema yra sąmokslas prieš mūsų Atpirkėją. Jis atsiskleis prieš mūsų akis nuo pat pirmųjų užuomazgų iki galutinio užbaigimo didįjį Penktadienį, kai išvysime Dievo Sūnų, kybantį ant kryžiaus medžio. Užsidegsime karšta meile didingajai Aukai, kurios romumas, išmintis ir taurumas liudija ją esant Dievą. Dieviškoji drama, prasidėjusi Betliejaus oloje, pasibaigs Kalvarijoje, o mes galime dalyvauti joje, apmąstydami Evangelijos ištraukas, kurias mums Bažnyčia skaito šiomis Gavėnios dienomis. Antroji tema, skirta mūsų pamokymui, skatina prisiminti, kaip Velykų šventė turi tapti naujo gimimo diena mūsų katechumenams ir kaip ankstyvaisiais Bažnyčios amžiais Gavėnia buvo tiesioginis ir iškilmingas pasirengimo laikas norintiems priimti Krikštą. Dabartinė šventoji liturgija išlaikė didžiąją dalį katechumenams skirtų pamokymų; todėl klausydamiesi jos didingų pamokų tiek iš Senojo, tiek iš Naujojo Testamento, kurių pagalba Bažnyčia baigė jų įvesdinimą, mes turėtume su dėkingumu pagalvoti apie

tai, jog mums nereikėjo laukti metų metus, kad taptume Dievo vaikais, bet dar kūdikystėje mums buvo gailėstingai suteiktas Krikštas. Būsime prašomi melstis už naujus katechumenus, kurie tolimuose kraštuose gauna pamokymų iš savo uoliųjų misionierių ir laukia, kaip ir ankstyvosios Bažnyčios postulantai, per didžiąją mūsų Išganytojo per-

galės prieš mirtį iškilmę, kai bus apvalyti Krikšto vandenių, gaus naują būtį – atgimimą.

Trečia, privalome atminti, kaip anksčiau vieši atgailautojai, kurie Pelenų dieną būdavo atskiriami nuo tikinčiųjų bendruomenės, tapdavo Bažnyčios motiniško rūpesčio objektu per visas keturiasdešimt Gavėnios dienų ir kuriems būdavo leidžiama susitaikinti Didįjį ketvirtadienį, jei jų atgaila būdavo verta viešo atleidimo. Mes irgi išeisime tas puikiasias pamokas, kurios iš pradžių buvo skirtos šioms atgailotojams ir kurias liturgija, būdama amžiais ištikima šioms tradicijoms, išsaugojo mūsų labai.

Skaitydami didingas Šventojo Rašto ištraukas, savime susimąstysime apie savo nuodėmes ir apie tai, kokiomis lengvomis sąlygomis jos buvo dovanotos; kai tuo tarpu, jei būtume gyvenę kitais laikais, mums turbūt būtų tekę patirti visą viešos ir griežtos atgailos išmėginimą. Tai tik dar labiau mus uždegs, nes atminsime, kad nesvarbu, kokius pokyčius Bažnyčia įvestų nuodėmių atleidimo srityje, Dievo teisingumas visada yra tas pats. Visa tai mums taps dar vienu akstinu aukoti Jo dieviškajai Didybei sugrudusios širdies auką, o mes atliksime atgailą, pilni džiugaus troškimo, kurį teikia įsitikinimas, jog iš tiesų nusipelnėme daug griežtesnės atgailos.

Norėdama išlaikyti Gavėniai tinkamą liūdnumą ir griežtumą, Bažnyčia daugybę amžių šiuo liturginiu metų laikotarpiu leisdavo švęsti labai nedaug švenčių, nes ten, kur dvasinė šventė, ten ir džiaugsmas. Ketvirtajame amžiuje Laodikėjos Susirinkimo 55 kanonas uždraudė Gavėnios metu švęsti liturginę šventę ar minėti šventąjį, išskyrus šeštadienius ir sekmadienius. Graikų Bažnyčia griežtai laikėsi šio Gavėnios disciplinos punkto, ir tik praėjus daugybei amžių nuo Laodikėjos Susirinkimo ji padarė išimtį kovo 25 dienai, kada minima Dievo Motinos apreiškimo liturginė iškilmė.

Romos Bažnyčia laikėsi tos pačios disciplinos, bent jau iš principo, tačiau dar labai anksti leido švęsti Apreiškimo iškilmę, o šiek tiek vėliau ir apaštalo Mato šventę vasario 24 d. Pastarusius keletą šimtmečių ji įvedė į bažnytinį kalendorių dar keletą iškilmių, sutampančių su Gavėnia, tačiau, gerbdama senovinę praktiką, mini jas su šiokiomis tokiomis išlygomis.

Priežastis, dėl kurios Romos Bažnyčia ne taip griežtai ribojo šventųjų minėjimą Gavėnios laikotarpiu, yra ta, kad vakarų krikščionys niekada nelaiškė liturginės šventės nesuderinamos su pasninku; tuo tarpu graikai atvirkščiai, tikėjo, kad šiedu dalykai yra nesuderinami, todėl, laikydami šio principo, niekada nepasninkauja šeštadienį, nes laiko jį iškilme, išskyrus Didįjį šeštadienį, kada pasninkas galioja. Dėl tos pačios priežasties jie nepasninkauja ir Apreiškimo dieną.

Ši keista mintis maždaug VII a. paskatino atsirasti paprotį, būdingą graikų Bažnyčiai. Jis vadinamas „Ankstesnio konsekavimo Mišios“. Tai reiškia, kad kiekvieną Gavėnios sekmadienį kunigas pašventina šešias ostijas, iš kurių viena priimama per tas Mišias, o likusios penkios paliekamos paprastai Komunijai, kuri dalijama per ateinančias penkis dienas, neaukojant švenčiausios Aukos liturgijos. Lotyniškų apeigų Bažnyčia praktikoja šią apeigą tik kartą per metus, Didįjį penktadienį, kai minimas aukščiausias slėpinys.

49-asis Laodikėjos Susirinkimo kanonas draudė Gavėnios metu aukoti duoną per Aukos liturgiją, išskyrus šeštadienius ir sekmadienius. Po keleto amžių Rytų krikščionys, remdamiesi šiuo kanonu, nusprendė, jog Mišių liturgijos šventimas nesuderinamas su pasninku; jiems rodėsi, kad mūsų Viešpaties Kūno ir Kraujo Komunija laužanti Gavėnios pasninką.

Graikai švenčia šias apeigas vakare, po mišparų, ir tik kunigas priima komuniją, kaip dabar daroma Romos liturgijoje Didįjį Penktadienį. Tačiau daugybę šimtmečių jie padarydavo išimtį per Apreiškimo dieną; šios iškilmės dieną jie nutraukia Gavėnios pasninką, švenčia Mišias, o tikintiesiems leidžiama priimti šventąją Komuniją.

Laodikėjos Susirinkimo kanonas, regis, taip ir nebuvo priimtas Vakarų Bažnyčioje. Jei Aukos liturgijos suspendavimas kada nors ir buvo praktikuojamas Romoje, tai tik ketvirtadieniais, bet net ir šio papročio atsisakyta VIII a. Tą mums perduoda Anastazas, pasakojantis, kaip popiežius Grigalius II, norėdamas iki galo pabaigti Romos apeigyną, pridėjo Mišias pirmų penkių Gavėnios savaitių ketvirtadieniams. Sunku paaiškinti, dėl kokios priežasties Romos Bažnyčioje ketvirtadieniais nebūdavo aukojamos Mišios, arba paaiškinti panašų paprotį, kurio laikėsi Milano Bažnyčia Gavėnios penktadieniais. Skirtingų autorių pateikiami paaiškinimai neatrodo pakankami. Kalbant apie Milaną, lyg ir galėtume manyti, kad, nesitenkindama iš Romos perimtu papročiu nešvęsti Mišių Didįjį penktadienį, Ambraziejaus Bažnyčia ėmė taikyti šias apeigas visiems Gavėnios penktadieniams.

Trumpai suminėję visas šias detales, turime tarti keletą žodžių apie šventąsias apeigas, kurių dabar Gavėnios metu laikosi mūsų Vakarų Bažnyčia. „Aleliuja“ atsisakymas, purpuro spalvos liturginiai drabužiai, diakono dalmatikos ir subdiakono tunikos atidėjimas į šoną, dviejų džiaugsmo giesmių „Gloria in excelsis“ ir „Te Deum“, praleidimas, „Benedicamus Domino“ vietoj „Ite Missa est“, papildomos maldos už tikinčiuosius po Komunijos maldų šiokiadieniais, Mišparų šventimas iki vidurdienio, išskyrus sekmadienius - visa tai yra pažįstama. Belieka paminėti atsiklaupimus, būtinus pabaigus visas Dievo Tautos liturgines valandas šiokiadieniais, ir tai, kad chorui nurodoma atsiklaupyti tomis pačiomis dienomis per Mišių kanoną.

Yra ir kitos ceremonijos, būdingos Gavėnios laikotarpiui, kurių laikomasi Vakarų Bažnyčiose, bet jos jau daugelį šimtmečių beveik nebenaudojamos; sakome beveik, nes iš dalies jų kai kur dar laikomasi. Viena išpūdingiausių šių apeigų buvo didžiulis šydas, užtraukiamas tarp choro ir altoriaus, kad nei kunigai, nei žmonės nematytų šventųjų slėpinių, aukojamų bažnyčios presbiterijoje. Tasai šydas, vadinamas „uždanga“, ir dažniausiai būdavęs purpuro spalvos, simbolizavo atgailą, kurią turėtų atlikti nusidėjėlis, kad nusipelnėtų būti akivaizdoje tos dieviškos didybės, priešais kurią tiek daug kartų nusidėjo. Be to, jis reiškė pažeminimus, patirtus mūsų Atpirkėjo, kuris buvo suklypimo akmuo puikybės skendinčiai sinagogai. Tačiau taip, kaip tas šydas buvo staiga atitrauktas, taip ir šie pažeminimai turėjo pasitraukti ir tapo perkeisti Prisikėlimo šlovės. Šios apeigos dar laikomasi Paryžiaus metropolinėje bažnyčioje - Dievo Motinos katedroje.

Be to, daugelyje bažnyčių gyvavo paprotys vos tik prasidėjus Gavėniai, uždengti šydu nukryžiuotąjį ir šventųjų statulą; norint sužadinti tikintiesiems stipresnę atgailos jausmą, iš jų buvo atimama paguoda, kurią sielai teikdavo šių šventųjų atvaizdų matymas. Tačiau šis, kai kur vis dar gyvuojantis paprotys buvo mažiau paplitęs ir ne toks išraiškingas kaip Romos Bažnyčios paprotys uždengti nukryžiuotąjį ir statulą tik per dvi paskutines Gavėnios savaites. Iš Viduramžių apeigynų sužinome, kad Gavėnios metu, ypač ketvirtadieniais ir penktadieniais, dažnai vykdavo procesijos iš vienos bažnyčios į kitą. Vienuolynuose šios procesijos būdavo rengiamos arkadose, o vienuoliai eidavo basomis.

„Mažoji Studija“

OREMUS...

Viliaus Orvido litanija Visagaliam Aukščiausiam Dievui

Tu esi Dievas - aš tvarinys,
 Tu esi viskas - aš niekas,
 Tu esi jėga - aš silpnumas,
 Tu esi visur - aš tik čia,
 Tu esi Tėvas - aš tavo vaikas,
 Tu esi gyvenimas - aš mirtingumas,
 Tu esi kelias - aš blaškymasis,
 Tu esi ganytojas - aš tavo avelė,
 Tu esi nuolankumas - aš pilnas puikybės,
 Tu esi tiesa - aš klaidų versmė,
 Tu esi skaistumas - aš visas dėmėtas,
 Tu esi saulė - aš tik spindulėlis,
 Tu esi Okeanas - aš jo lašelis,
 Tu esi visata - aš jos žvaigždutė,
 Tu esi amžinybė - aš tik valandėlė,
 Tu esi meilės ugnis - aš tik kibirkštelė,
 Tu valdai visą pasaulį - aš net savęs nevaldau,
 Tu viską atnaujini - aš daug ką gadinu,
 Tu kvieti į dangų - aš prie žemės glaudžiuosi,
 Tu trokšti tarnauti - aš vien įsakinėti,
 Tu esi amžina šlovė - aš vien lauko žolė,
 Tu be manęs viskas - aš be tavęs - niekas,
 Tu vainikuotas erškėčiais -
 aš tik apie atpildą galvoju,
 Tu esi tylinti, amžina išmintis -
 aš triukšmingas nežinojimas,
 Kas Tave pažįsta - myli, kas mane pažins - gailėsis,
 Ką Tu darai - visa gera, ką aš darau - dažnai pikta,
 Tu esi mano teisėjas - aš vargingas nusidėjėlis.
 Tačiau - aš esu laimingas!

KNYGŲ LENTYNOJE

PETER KREEFT *“Viskas, ką norėjai sužinoti apie Dangu... Bet nė nesvajojai paklausti”* - Vilnius, Katalikų pasaulio leidiniai, 2009.

Gyvenime dažnai kyla mintys: „Nuo ko pradėti?“ Tai paprastas, bet esminis klausimas. Gerai pamąščius, reikėtų iš-tarti: „Nuo pabaigos“. Taip sakydamas nė kiek nejuokauju, nes pabaiga yra tikslas. Kai kurios kalbos turi tą patį žo-dį, kuriuo nusakomi abu šie dalykai: lot-ynų (finis), prancūzų (fin), anglų (end),

italų... Tad kadangi pradėti reikia nuo pabaigos (t.y. tikslo), tai reikėtų čiupti skaityti P. Kreeft knygą apie dangų, nes tai ir mūsų pabaiga, ir mūsų tikslas. Ge-ros pradžios atverčiant šią knygą, ir ge-ros pabaigos ten virš debesų.

Kun. Rimgaudas

KALBOS KULTŪROS PRIEANGIUOS

Lekt. Joana Pribušauskaitė

Ką reiškia jungtukai?

Idealios ar materialios tikrovės reiškinius, dalykus, daiktus, veiksmus, būsenas perteikiame reikšminiais žodžiais, o jų loginius santykius – jungtukais. Tad šios smulkios tarnybinės kalbos dalys nėra tokios nesvarbios,

kad galėtume taikyti principą „kaip pavadinsi – nepagadinsi“ (arba: kaip pasakysi, taip bus gerai). Skirtingais jungtukais nusakome skirtingus sakinių ar sakinio dalių loginius ryšius, taigi vartodami juos netinkamai, galime būti suprasti ne taip, kaip norėtume.

Pastaruoju metu agresyviai plinta jungtukas **bei** vietoj **ir**. Jie yra panašūs – rodo sudėjimą, bet ne tapatūs, t. y. nėra absoliutūs sinonimai. Jungtuku **bei** jungiame artimos reikšmės, labai panašias sąvokas (paprastai – dvi), gramatiškai – vienarūšes sakinio dalis, dažniausiai išreikštas daiktavardžiais, juo niekada nejungiami sakiniai. Šis jungtukas dažniau vartojamas rašytinėje kalboje. Jungtukas **ir** yra stilistiškai neutralus, juo jungiami ir sakiniai, ir nelabai artimos reikšmės žodžiai; jis gali būti kartotinis; vartojamas ir sakytinėje, ir rašytinėje kalboje. Taigi jungtukas **bei** taisytinis sakiniuose: *Užsukęs į redakciją, N. sutiko papasakoti apie išeitą pagrindžio redaktoriaus mokyklą bei (=ir) mėginimą įgyvendinti ilgai puoselėtas svajones laisvės sąlygomis <...>; Rusijos ortodoksų Bažnyčia ketina stiprinti evangelizavimą visoje Federacijos teritorijoje bei (=ir) už jos ribų; Paskutinis sekmadienio programos įvykis buvo popiežiaus susitikimas su Prahos Karolio universiteto bei (=ir) su visos Čekijos akademinio pasaulio atstovais. Norintiems plačiau sužinoti apie jungtukų **ir**, **bei** vartoseną siūlyčiau paskaityti puikų Ritos Miliūnaitės straipsnį „Jungtuko **bei** normos – užtemimui prasidedant“ (<http://www.kalbosnamai.lt/images/dokumentai/jungtuko%20bei%20normos.pdf>).*

Absoliutūs sinonimai nėra nei jungtukai **jog** ir **kad**: pirmojo reikšmė siauresnė, jis nevartotinas tikslui reikšti. Taigi taisytinai: *Mes meldžiamės, jog (=kad) tie, kurie turi galią Irake da-*

bar ir turės ateityje, sukurtų naują valdžios paveldą savo žmonėms; Stenkis, jog (=kad) tie, kuriuos myli, būtų šalia tavęs; Negalima nepalinkėti, kad visi atsakingieji tikrai dėtų įmanomas pastangas, jog (=kad) ir toje dramatiškoje situacijoje būtų atverta susitaikymo ir taikos viltis.

Dar reiktų priminti, kad dalelytė **gi** yra stiprinamoji (pvz.: *Ir kam gi ši giminė reikalauja ženklų?*), su nekaitomais žodžiais rašoma kartu, su kaitomais – atskirai, tačiau nevartotina priešinio, gretinimo santykiams reikšti kaip jungtukų **o**, **bet**, **tačiau** sinonimas: *Maloniai nustebino tai, kad susirinko daug studentų. Nuliūdino gi (=O nuliūdino) tai, kad jie diskutavo gana paviršutiniškai.*

(„Grammatica mit dem fleißigen und faulen Kind“) Motina gramatika su stropiu ir tingiu

Pasitaiko ir kitokių netikslių loginių santykių raiškos būdų. Pavyzdžiui, gal yra tekę išgirsti ar perskaityti panašų teiginį: *Jeį anksčiau kaime gyveno beveik pusė Lietuvos gyventojų, tai dabar jų smarkiai sumažėjo. Puikiai suprantame, kad jei, jeigu reiškia sąlygą, bet šiame sakinyje jokios sąlygos nėra – juk ankstesnis gyventojų skaičius nelemia dabartinio. Norėta paprasčiausiai sugretinti: Anksčiau kaime gyveno beveik pusė Lietuvos gyventojų, o dabar jų smarkiai sumažėjo.*

Gretinimui ar priešpriešai reikšti netinka ir **tu tarpu, tuo tarpu kai**: *Ekstravertai gauna energiją iš žmonių ir ją praranda būdami vieni; tuo tarpu (=o) intravertai – atvirkščiai, energiją gauna būdami vieni su savo mintimis <...>; Kai kurie iš įtakingiausių sektos narių priėjo prie išvados, kad vienintelis kelias Dangui pasiekti tėra ritualizuota savižudybė, tuo tarpu kai (=o) kiti žmonės tiesiog norėjo būti Mergelės Marijos apsiareiškimo liudininkais. Tuo tarpu gali būti reiškiamas laikas, pavyzdžiui: Tu paskaityk, o aš tuo tarpu padarysiu namų darbus.*

Jeį reikia nusakyti draugės, buvimo kartu santykius, netinka junginys **tu pačiu**, bet vartotina **kartu, drauge, taip pat**: *Antras Šv. Trejybės narys – Dievo sūnus, bet tuo pačiu (=kartu) ir pats yra Dievas; Šitaip yra bandoma teoriškai paneigti gyvą tautinės savimonės, tuo pačiu ir (=drauge ir, kartu ir) apskritai visuomeninės savimonės, tikrumą ir tęstinumą; Pagerbdami motiną kaip mūsų globėją, nemiegojusią daug naktų ir išliejusią daug ašarų, mes tuo pačiu (=kartu, taip pat) pagerbiame joje moterišką pradžią.*

Taigi jungtukas gali būti tas mažas akmenukas, kuris apverčia didelį vežimą. Kad ir kokius gražius žodžius sudėliosite, netinkamai sujungti jie gali reikšti visai ne tą, ką turėjote galvoje.

SEMINARIJOS KRONIKA

02 02 Visuotinė Bažnyčia minėjo grabnyčias – Kristaus paaukojimą, o štai seminarijoje išpuolė dar ir atskiras dalinis minėjimas. Minėjimas laikų, kuomet pasiraitytoję sutanas sniegą valydavo patys klierikai. Seminarijos traktoriui paskelbus streiką, žiema savo ketinimų neatsisakė.

02 03 Seminarijoje svečiavosi Jo Em. kard. A. J. Bačkis. Pietų metu su gimtadieniu jį pasveikino diakonas Mykolas. Seminarijos bendruomenės vardu kardinolui buvo įteikta darbščiųjų bitelių surinkto medaus statinaitė, o kunigų atstovas Vilniaus dekanas kun. M. Čėponis pridėjo skystimėlio. Tradiciškai klierikai sugiedojo palaiminimo giesmę. Kaip sakoma: ir sielai, ir kūnui.

02 03-05 Seminarijoje svečiavosi kun. V. Balčius. Profesorius vedė trijų dienų rekolekcijas Vilniaus arkivyskupijos kunigams. Renginio pradžioje Jo Em. kard. A. J. Bačkis pristatė rekolekcijų temą: „sąžinė“. Kardinolo abėjonė, ar visi kunigai turi sąžinę, rekolekcijų vedėjo buvo išsklaidyta. Kun. V. Balčius patikino, kad visi žmonės ją tikrai turi. Tad tebelieka dabar atviras klausimas ar visi kunigai – žmonės. Tiesa, kai kurių ji tiesiog apsnūdusi.

02 05 Pietų metų buvo paskelbta džiugi žinia: *habemus episcopum*. Naujuoju VA augziliaru nominuotas mons. Arūnas Poniškaitis. Dėkui Dievui, skaitant nebuvo suklysta ir nepaskelbta, kad naujuoju vyskupu nominuotas kun. Arūnas Peškaitis.

02 08 Svečias iš Prancūzijos kun. Benoit Domergue vaizdžiai pasakojo apie satanistinių subkultūrų poveikį jaunimui. Susitikimo pabaigoje klierikas Dovydas padėkojo svečiui už turiningą vakarą ir atminimui įteikė mūsų seminarijos choro giesmių kompaktinę plokštelę. Klierikas Dovydas patikino svečią: „Nebijokite, ši muzika nepavojinga“.

02 12 Šv. Valentino dienos atostogos. Visi skubėjo namo, pas savo mylimąsias ir išsiilgtąsias... parapijas.

02 15 Pašaukimo rekolekcijos. Šiomet seminariją sulaukė net septyniolikos įvairaus amžiaus vyrų mėginančių įsiklausyti į savo pašaukimą. Nei vienas jų problemų su klausia tikrai neturi.

02 15 Džiugi naujiena pamilusiems kastuvėlius: ūkvedžio Jono traktoriukas sutaisytas! Koks visgi malonus tas jo rytinis pupsėjimas, kai geriau pagalvoji ir su meile įsiklausai...

02 16 Pilni išpūdžių po šv. Valentino atostogų susirinkome į Vilniaus arkikatedrą baziliką, šv. Mišiomis paminėti Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo. Pamokslą pasakė naujasis Jo Em. pamokslininkas kun. R. Šalaševičius – rimtas pretendentas homiletikos paskaitoms dėstyti.

02 16 Seminarijoje vyko užgavėnių vakaras, kurį suruošė šeštojo kurso aliumnai. Po maldos netikėtai patekome į „Duokim garo“ laidos įkarštį, mus linksmino šaunieji vestuvių muzikantai, sudalyvavome viktorinoje „Spėk dainą“, o „Panoramos“ reportažai supažindino su naujausiais įvykiais seminarijoje. Sudeginus Morę, iš kiemo buvo išvaryta tikrai ne žiema: „Svečiai, svečiai nebūkit ožiai, mokėjot ateit, mokėkit išeit...“.

02 17 Susikaupimo dieną kartu su mumis praleido apaštalinis nuncijus arkivyskupas L. Bonazzi. Šį kartą vertėjavo net du įgudę lietuvių kilmės vertėjai, todėl mūsų taip pamėgto vertimo gestų kalba neprireikė.

02 21 Vilniaus dekanas šv. Mikalojaus parapijos klebonas kun. M. Čėponis mišparų metu pasidalino savo įžvalgomis apie laisvę. Atsidėkodamas rektorius baiminosi, kad nekalbėtų dvigubai ilgiau už svečią.

02 28 Iškilmingą vakarinę maldą pravedė svečias iš Kauno: Lietuvos *Caritas* direktorius kun. R. Grigas. Nors ir nedrąsu kalbėti apie save, bet jei turi ką pasakyti, kodėl gi tuo nepasidalinus. Juolab, kad iš toli ir važiuota buvo...

Parengė metraštininkas klierikas Arūnas

Redaktorius: Mozė Mitkevičius

Bendradarbis: Egidijus Tubelis

Fotografas: Danielius Narkun

Mūsų adresas:

Vilniaus šv. Juozapo kunigų seminarija

Kalvarijų g. 325

LT – 08420 Vilnius

tel. (8 – 5) 279 62 77

www.seminarija.lt